

tottak. A jelenlevők B. G r a c á n a k, az SZLKP KB titkárának megnyitója után őszinte hangú vita keretében foglaltak állást a szlovákiai nemzetiségi politika kérdéseiben. A tanácskozás résztvevői hangsúlyozták azt az alapelvet, hogy a nemzetiségi politika programjának szavatolója és hordozója Szlovákia Kommunista Pártja, annak internacionalista programja, valamint gyakorlati politikája. Államunk föderatív rendezését mind a magyar, mind az ukrán (ruszin) nemzetiség megelegedéssel fogadta, mivel ebben látta és látja saját sokoldalú kulturális és társadalmi fejlődésének új szakaszát. Az elnökségek tagjai üdvözölték a Szlovák Szocialista Köztársaság első kormánya programnyilatkozatának a nemzetiségekre vonatkozó részét. Ebben látják a nemzetiségek helyzetét és létét biztosító jogi és intézményes szavatosság alapját. A proklamált alapelvek gyakorlati megvalósítása, a szlovákiai nemzetiségi politika új modelljének és új mechanizmusának kialakítása a szlovák nemzet részéről nagyvonalúságot és megértést, a nemzetiségek részéről viszont megértést és előítéletektől mentes magatartást igényel. A tanácskozás résztvevői ezzel a megállapítással hangsúlyozni kívánják, hogy a szlovák nemzet és a nemzetiségek kapcsolatában csak pozitív program lehet eredményes. Az előítéletektől terhes türelmetlen megnyilvánulások a nem kívánatos, nyilvános viták légkörét alakítják ki. A tanácskozás résztvevői kifejezést adtak annak a szándékuknak, hogy a jövőben határozottan megakadályozzák a sajtóban az ilyen vitákat. A helyzet konszolidálása megköveteli, hogy a szlovák nemzet és a nemzetiségek kapcsolatában következetesen érvényre juttassuk a marxizmus–leninizmus alapelveit. Hazánkban a kommunista párt harcolt és harcol a pozitív nemzetiségi programért. A Matiča slovenská, a Csemadok és az UDKSZ képviselői ismételten kijelentették, hogy ezt a programot támogatják. Tudják, hogy mai tevékenységükkel hozzájárulhatnak társadalmunkban a kölcsönös bizalom elmélyítéséhez, kulturális-társadalmi életünk konszolidálásához. Annál is inkább, mivel a CSKP KB utolsó ülésén³⁵¹ kialakította a pártprogram alapelvei következetes megvalósításának személyi és szervezési előfeltételeit.

Új Szó, 1969. május 1. 4. p.

95

Pozsony, 1969. június 3. Az Új Ifjúság beszámolója arról, hogy a szlovák Belügyminisztérium – többek között a nemzetiségi alkotmánytörvényre hivatkozva – nem hagyta jóvá a Magyar Ifjúsági Szövetség alapszabályát.

VÉGZÉS

A belügyminiszter válaszolt

1969. május 26-án, hétfőn, délelőtt 10.00 órakor a MISZ előkészítő bizottsága JUDr. Ján F i l k o, az SZSZK belügyminiszter-helyettesének kezéből átvette azt a hivatalos okmányt, melyben az előkészítő bizottság tudtára adják, hogy a MISZ-t az SZSZK Belügyminisztériuma nem hagyta jóvá.

351 A CSKP KB 1969. április 17-i üléséről van szó, amelyen a lemondatott Alexander Dubček helyett Gustáv Husákot választották a KB első titkárává.

Az alábbiakban közöljük a levél pontos szövegét:

A Szlovák Szocialista Köztársaság Belügyminisztériuma döntött a Csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetség előkészítő bizottságának kérvényéről, mely a szervezet jóváhagyását igényelte. Az ügyvitel lezárásával és a hozzászólások figyelembevételével a Tt. 68/1951 számú törvénye értelmében a következőképpen döntött:

nem hagyja jóvá

a Csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetség szervezeti szabályzatát (alapszabályzatát). Ezzel megszűnik az előkészítő bizottság, illetve fiókszerveinek létjogosultsága és mindennemű tevékenysége.

Megokolás

A Csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetség előkészítő bizottságának kérvényében előterjesztette, hogy a Szlovákiai Gyermekek- és Ifjúsági Szervezetek Társulása keretén belül alakuljon meg a magyar ifjúság önálló szervezete, mely a Nemzeti Front tagjává válna.

A Tt. 144/1968 számú, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság nemzetiségeiről szóló alkotmánytörvény csak nemzetiségi kulturális-társadalmi szervezetek létrehozására ad jogot.

A szlovákiai ifjúsági szervezetek új struktúrája, mely a Nemzeti Front egyetértésével jött létre, kiindulva a korosztály szociális és képzettségi tagoltságából, elégséges mértékben ad lehetőséget Szlovákia ifjúsága érdekeinek érvényesítésére, nemzetiségre való tekintet nélkül. Hasonló módon, mint ahogy ez a Pionír³⁵² Szervezetben és a Szlovákiai Nőszövetségben megoldást nyert.

A Szlovák Szocialista Köztársaság Nemzeti Frontja Központi Bizottságának Elnöksége, hivatkozva a Nemzeti Front alapszabályzatára és a Nemzeti Frontról szóló törvényre, nem ajánlotta a Csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetség alapszabályzatának jóváhagyását, mert nem ért egyet az ifjúsági szervezetek létrehozásával nemzetiségi alapon.

Az ifjúság differenciálása nemzetiségi szempontból az ifjúsági mozgalom szétforgácsolását jelenti, mely ellentétben áll az egész társadalom, illetve az ifjúság érdekeivel.

Az előkészítő bizottság által előterjesztett alapszabályzatban foglalt célok és feladatok a meglévő ifjúsági szervezet keretein belül is teljesíthetők.

Az említett megokolás alapján a Csehszlovákiai Magyar Ifjúság Szövetségének alapszabályát a Szlovák Szocialista Köztársaság Belügyminisztériuma nem hagyja jóvá.

Ez ellen a döntés ellen a Tt. 71/1967 számú törvényének 61. §-a értelmében 15 napon belül fellebbezés nyújtható be a Szlovák Szocialista Köztársaság Belügyminisztériumához.

JUDr. Ján Filko
belügyminiszter-helyettes

Új Ifjúság, 1969. június 3. 2. p.

352 Pionír: a magyarországi úttörő szlovákiai megfelelője.

Pozsony, 1969. június 8. Beszámoló a Hét című hetilapban a Csehszlovákiai Magyar Nyelvművelő és Nyelvjáráskutató Társaság május 23-i megalakulásáról.

Megvalósul a Csemadok programja
MEGALAKULT A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR NYELVMŰVELŐ ÉS NYELVJÁRÁSKUTATÓ
TÁRSASÁG

Az elmúlt napokban a csehszlovákiai magyarság rövid sajtóhír formájában értesült a Csehszlovákiai Magyar Nyelvművelő és Nyelvjáráskutató Társaság megalakulásáról.

Mielőtt azonban erről a Társaságról részletesen szólnánk, szükségét érezzük kitérni a CSEMADOK programjának idevonatkozó részeire. Annál is inkább, mert a X. rendkívüli országos közgyűlés (1969. márc. 17–18) óta szinte elenyésző számú írás jelent meg a programról s megvalósításának módjáról. Hibának és mulasztásnak kell elkönyvelnünk ezt a sajnálatos ténytet, mert a CSEMADOK programja nem csupán szűk rétegekhez, hanem az egész tagsághoz, sőt az egész csehszlovákiai magyarsághoz szól. Megvalósítása tehát nem képzelhető el legszélesebb társadalmi rétegeink aktív munkája nélkül. Ezt a munkát viszont serkenteni kell. Népszerűsíteni kell e program megvalósítását, rá kell mutatnunk a rendszeres tevékenység eredményei folytán kialakuló előnyökre, amelyek a csehszlovákiai magyar nemzetiség életére, fejlődésére pozitív befolyást gyakorolnak és elősegítik az egyenjogúsítás folyamatát. Egyszóval mozgósítanunk kell a Csemadok tagságát az elfogadott program tételeinek gyakorlati megvalósítására, hogy ez az annyit vitatott, haladó szellemű, jelentős dokumentumunk ne maradjon csak írott szó.

A program II. fejezete³⁵³ – amely a tudományos, szellemi és művészeti élettel foglalkozik – kimondja: „Ahhoz, hogy szellemi életünk és egyúttal társadalmi struktúránk szerves egészet alkosson, meg kell teremtenünk a csehszlovákiai magyar tudományos és művészeti életet, a legmagasabb szellemi tevékenység szervezett formáit... szellemi életünk fejlettségi foka ma már megköveteli – a Szlovák Tudományos Akadémia keretén belül – egy nemzetiségi tudományos kutatóintézet létrehozását. Ennek szorgalmazása mellett szövetségünk tudományos társaságok létrehozásával kívánja e munkaszakasz kiépítését meggyorsítani és később munkáját támogatni.” A továbbiakban négy társaság létrehozásának szükségességét említi, történelmi, szociológiai, nyelvészeti és néprajzi társaságét, amely a Csemadok keretei között ugyan, de önálló egységként tudományos igényű vizsgálódást és felmérést végezne a maga szakterületén, nemzetiségi életünk szükségleteinek megfelelően.

A Csemadok szervezeti szabályzata – amelyet szintén a X. rendkívüli országos közgyűlés fogadott el – ezzel kapcsolatban leszögezi, hogy a Csemadok szervei és szervezetei a feladatok teljesítésére többek között: „Szakbizottságokat, előadói testületeket, tanácsadó csoportokat, tudományos és kulturális társaságokat létesítenek; szociológiai felméréseket és néprajzi gyűjtéseket végeznek.” (III. fejezet 5.)

353 Valószínűleg elírás: a program III. fejezetéről van szó.